

Vargen måste få finnas i norra Sverige

”Alla mänskliga verksamheter måste anpassas till naturens förutsättningar, och till de förutsättningarna hör att det finns stora rovdjur. Därför hör det också till rennäringens naturvårdsansvar att anpassa sig till att det kommer finnas varg även i norra Sverige.”

Vargen borde på sikt kunna återfå större delen av sitt naturliga utbredningsområde. Den har funnits i alla svenska landskap utom möjligen Gotland. Lämpliga livsmiljöer och föda finns i alla landskap.

För att vargpopulationen ska kunna bli livskraftig är det viktigaste att den får spridas norrut och ha åtminstone några revir med föryngringar i norra delen av Sverige. Idag är det alldeles för långt från den finska vargpopulationen till den skandinaviska. De allra flesta vargar som kommer in i norra Sverige avlivs innan de haft en chans att träffa inhemska vargar, bilda par och föroka sig.

Människa och varg har samexisterat i norra Sverige i tusentals år. Längre var människorna främst jägare och samlare, men redan från 800-talet finns en nedtecknad berättelse om tamrenskötsel. Under 1500-, 1600- och 1700-talen utvecklades den storskaliga renskötseln. Och ända in på 1900-talet har renskötsel funnits sida vid sida med varg i norra Sverige. Inte en konfliktfri samvaro, men en samexistens där båda kunde överleva – ända tills den moderna tekniken på 1900-talet gav människan makten att utrota vargen.

Utrotningen i norra Sverige skedde till stor del under 1900-talets första hälft. När vargen fridlystes vid årsskiftet 1965/66 hade den med all sannolikhet varit utrotad en tid. Sedan dess, under mellan ett halvsekel och ett sekel, har rennäringen upplevt en vargfri parentes.

RENSKÖTSELOMRÅDET OMFATTAR ungefär halva Sveriges yta, inklusive hela Norrbottens och Västerbottens län, från fjällen ända ner till kusten. Det är inte rimligt att utestänga en djurart från hela det området. Alla mänskliga verksamheter måste anpassas till naturens förutsättningar, och till de förutsättningarna hör att det finns stora rovdjur. Därför hör det också till rennäringens naturvårdsansvar att anpassa sig till att det kommer att finnas varg även i norra Sverige.

För att vargen ska kunna finnas i norra Sverige, behöver rennäringen utvecklas så att den på något sätt kan samexistera med vargen. Det kommer att ta tid och det kommer att vara svårt, men det måste gå. Morgondagens rennäring kan inte fungera på samma sätt som i tidigare sekler då den samexisterade med vargen, men framtidens rennäring kan inte heller fungera exakt så som den gör nu under den vargfria parentesen.

Samhället kompenserar idag rennäringen med

ca 50 miljoner kronor om året för beräknade rovdjursskador. Dessutom tillåts omfattande skydds jakt efter varg och andra stora rovdjur. Rennäringen har också, oberoende av rovdjuret, förändrats drastiskt efter andra världskriget – från självhushåll med intensiv renskötsel till motoriserad extensiv djurhållning för köttproduktion. Hur den kommer att utvecklas framöver går inte att förutsäga – men det finns ingen anledning att den skulle sluta utvecklas och inte kunna anpassas till vargens närvaro i norra Sverige.

2009 ÅRS ROVDJURSPROPOSITION var ett allvarligt steg bakåt. Den tidigare politiken – att vargföryngringar skulle hållas utanför renskötselns året-runtmarker, som huvudsakligen ligger i inlandet – ersattes av en politik som innebar att inga vargrevir skulle accepteras i renskötselområdet överhuvudtaget. Sedan dess har åtskilliga vargar skjutits i skydds jakt, inte för att de orsakat väldigt stor skada på renar eller andra tamdjur, utan helt enkelt för att de verkat vara på gång att etablera revir inom renskötselområdet.

Men 2013 års rovdjursproposition, och riksdagsbeslutet om den, innebar faktiskt en förbättring på denna punkt. Sedan 2013 gäller i stället att vargens förekomst i renskötselområdet i huvudsak ska begränsas till de områden där den gör minst skada. Det är en viktig skillnad. Frågan är om myndigheterna riktigt har förstått det. Fortfarande beviljas skydds jakt på varg alldeles för lättvindigt i de nordligaste länen. Fortfarande har varken myndigheter eller rennäring gjort något seriöst försök att peka ut de områden där vargen skulle göra minst skada.

Regering och riksdag behöver bli tydligare om att vargen faktiskt ska få finnas i norra Sverige. Frågan är inte om varg och rennäring ska finnas i samma landsända – frågan är hur det ska lösas i praktiken. Om detta behövs det en seriös dialog mellan rennäringen, myndigheterna och andra intressen. Det kommer säkert att ta lång tid innan det fungerar bra, men en sådan dialog behöver komma igång snart.

TORBJÖRN NILSSON
ORDFÖRANDE

Våra Rovdjur
ges ut av
Svenska Rovdjursföreningen
till medlemmar och
prenumeranter
fyra gånger/år

Organisation
Svenska Rovdjursföreningen
Masthamnen
116 30 Stockholm
E-post: info@rovdjur.se
Telefon: 08-441 41 17
Hemsida: www.rovdjur.se

**Medlemsavgift
och prenumeration**
325 kr, familjemedlem 40 kr,
betalas till bg 5509-3876
eller pg 149 42-7.
För boende utomlands
tillkommer 100 kr i porto.

Adressändring
medlemsregister@rovdjur.se

**Redaktör
och ansvarig utgivare**
Tatjana Kontio
Svenska Rovdjursföreningen
Masthamnen
116 30 Stockholm
08-441 41 17, 0736-19 72 59
tatjana.kontio@rovdjur.se

Redaktionskommitté
Anders Bjärvall
Björn Ljunggren
Carl-Gustaf Rosén
Hans Ring
Lina Ricklund
Lise-Lotte Norin

Medverkan
med material i tidningen sker
på ideell basis. Våra Rovdjur
redigerar materialet i samråd
med medverkande och väljer
publiceringstillfälle.
Välkommen med text- och
bildbidrag!
Ett urval av materialet i
tidningen läggs även ut på vår
hemsida, efter föreningens
överenskommelse med
författare och fotografer.

Manusstopp
Våra Rovdjur nr 2/2017:
10 april 2017

Upplaga
6 300 ex

Omslagsfoto:
Sven Widén
Varghanne i Värmland